

Slutrapport

Återrapportering av ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt

Det sker mycket brottsförebyggande arbete runtom i landet, både som projekt och i den löpande verksamheten. Några av dessa insatser har kunnat genomföras med hjälp av ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet (Brå). Arbetet dokumenteras och efter insatsen lämnas en slutrapport till Brå.

Erfarenheterna från de olika projekten är många gånger intressanta för andra som arbetar med brottsförebyggande arbete och därför publicerar Brå ett urval av rapporterna på myndighetens webbplats.

För sakuppgifter och slutsatser står respektive författare eller organisation.

Fler rapporter finns att ladda ner på www.bra.se/lokaltarbete

Kasta inte ut bråkstakarna!

Den inkluderande skolan

111002

Innehållsförteckning

Kartläggning.....	3
Åtgärder.....	4
Genomförande och aktörer.....	5
Effekter.....	7
Hur går vi vidare	10
Litteratur.....	11
Bilagor.....	12

Kartläggning

En grupp elever var identifierade i kommunen med riskfaktorer som hög frånvaro, koncentrationssvårigheter, och utagerande beteendemönster.

Stöd till barn i svårigheter i skolan/förskola har utvärderats under de senaste åren i kommunen och en ny strategi har utarbetats. Denna strategi hade fokus på alla barns rätt att utvecklas utifrån sin förmåga, rätt till inkludering och att verksamheten behövde utvecklas. Utifrån denna strategi har behov identifierats av att fördjupa arbetet kring elever med riskproblematik. Politiskt finns en tydlig målinriktning i kommunen att vi skall ge stöd tidigt för att ge barn och unga en chans att växa och utvecklas på hemmaplan och samverka inom kommunen för att nå goda lösningar för barn och unga.

Vi såg skolans vardagsverksamhet som den viktigaste friskfaktor för dessa elever. Skolans fokus var att dessa elever hade rätt till skolgång och önskan fanns att inkludera dessa elever men hur skulle det gå till. Hos pedagogerna fanns en önskan om att få verktyg i detta arbete då man inte visste hur man skulle kunna inkludera denna målgrupp.

Vi var många i kommunen som såg detta som ett kommande folkhälsoproblem om vi misslyckas med dessa elever.

I undersökningen *Ungdomars hälsa och drogvanor 2008* (Anita Boij Rapport 2009:2 ISBN 978-91-977837-1-2) uppgav 17 procent av niondeklassarna i Hjo att de hade ett lågt välmående. (Se bilaga 1)

Exempel på ovanstående är två elevärenden som vi arbetade med läsåret 08/09 och 09/10.

Pojke år 7 med starkt utåtagerande beteende orsakade mycket oro. Denna pojke uppmärksammades på lågstadiet och efter många år av anpassningar, olika åtgärder, fortsatta konflikter som slutligen kulminerade med en brottslig händelse i skolan blev eleven avstängd från skolan. Grundskolan hade då ingen laglig rätt i skollagen att stänga av elever då elever har rätt till utbildning.

Pojke år 7 med normbrytande beteende och depressiva tankar som uppmärksammades i år 1. Efter många år av anpassningar, åtgärder, konflikter och ett flertal olika insatser från skola och individ- och familjeomsorgen ansökte vårdnadshavare om ett år på skolveckohem i annan kommun. Efter denna period fanns en stark önskan från familjen att han skulle komma tillbaka hem till kommunen igen då utvecklingen efter detta år inte skett i önskvärd riktning utan problemen hade ökat.

Dessa två ärenden skapade ett behov av att hitta nya arbetssätt i klassrummen för att tillsammans med eleverna skapa goda utvecklingsmöjligheter. Att lyckas i skolan är en viktig friskfaktor och att misslyckas i skolan är en viktig riskfaktor.

Men att vända dessa ärenden och de förväntningar dessa elever hade från vuxna och jämnåriga krävde ett hårt arbete och mycket kunskap.

Detta var vår bakgrund och vi ville vända denna trend och ge alla pedagoger goda verktyg att inkludera dessa elever tidigt samt utveckla arbetsformer för de elever med störst problematik och utveckla en åtgärd som mentor för elever som behöver extra mycket stöd.

Åtgärder

Projektet ”Kasta inte ut bråkstakarna!” skulle genomföras i samverkan mellan skola, socialtjänst, folkhälsorådet och brottsförebyggande rådet i Hjo, i syfte att förebygga och förhindra utanförskap, kriminalitet och psykisk ohälsa. Vi ville utveckla vår gemensamma förståelse för barn i svårigheter. Arbetet skulle utmynna i ökad kunskap för att inte särskilja utan inkludera elever med psykosocial problematik. Vi ville hitta metoder som kan utveckla elevernas kunskapsutveckling och värdegrundsarbete. I likabehandlingsarbetet fanns brister som vi behövde utveckla. Elevhälsan deltog i projektet tillsammans med rektorsgruppen. Vi bjöd in individ- och familjeomsorgen.

Vi ville tro att den viktigaste förebyggande insatsen var att ge eleverna en fortsatt tillhörighet bland kamrater och tilltro till sig själva som lärande individer. Det finns forskning som visar tydligt samband mellan att hamna utanför gemenskapen i skolan och fortsatt framtida kriminalitet. ”Kasta inte ut de bråkiga barnen ur skolan!” ett råd från en fånge på en kriminalvårdsanstalt. (Gislanson/Löwenborg Skolan kan förebygga s. 21 2008)

Ett viktigt teoretiskt pedagogiskt perspektiv var Lev Vygotskijs inlärningsteorier som ligger till grund för den kunskapssyn som finns uttryckt i grundskolans läroplan. Den utgår från en positiv människosyn att alla människor vill lära och utvecklas tillsammans, ett sociokulturellt perspektiv. Petri Partanen, skolpsykolog, skrev en bok som inspirerade oss i arbetet *Från Vygotskij till lärande samtal*. Vi hade på olika sätt kommit i kontakt med hans tankar och bjöd därför in honom att fungera som inspiratör, teoribildare och kunskapsförmedlare i projektet. Pedagoger, elevhälsopersonal och elevassistenter erbjöds 1 års utbildning genom litteraturstudier, föreläsningar, lärsamtal och praktiskt arbete i vardagen. Särskilda elevcoacher utbildades för att kunna stödja elever individuellt, ha god kontakt med hemmet, handleda lärare och elever.

Genomförande och aktörer

Styrgrupp

Under vårterminen 2010 planerades projektet och en styrgrupp bildades. Ledare för projektet var Utvecklingschef Barn- och Ungdom Åke Malmeling samt Resurschef Elisabeth Högberg. I styrgruppen ingick förutom ovanstående även skolkurator, folkhälsoplanerare och kommunsekreterare samt skolutvecklare Petri Partanen. Som referensgrupp ingick Elevhälsans personal.

Bakgrund

För 8 år sedan startade ett utvecklingsarbete med barn i riskzon. Det var ett samverkansarbete inom Barn- och Utbildning med Skola/Förskola och Individ- och familjeomsorg. Inom detta arbete utvecklades öppenvården inom individ- och familjeomsorgen samt olika program implementerades för att ge stöd till föräldrar och lärare såsom Komet, Repulse och Nätverksmöten.

Hjo kommun har arbetat med problembaserad skolutveckling tillsammans med Karlstad universitet i 8 år. Arbetet leddes av vår utvecklingschef och detta arbete gör att all personal är förtrodda med reflekterande samtal-lärsamtal. En arbetsmetod som hjälper till att förstå varför man; gör som man gör, försöka se mönster i sin egen förståelse och hur denna förståelse kan leda till nytt görande i vardagen

Aktörer

Vi startade med en gemensam upptaktsdag för all personal i förskola, skola och socialtjänst. Efter denna dag fick personal anmäla om de ville delta i projektet. Vi tror att motivation är en viktig drivkraft till förändring. Detta innebar att det blev olika anslutning till projektet. Vi fick anmälningar både från pedagoger på alla olika stadier och resurspersonal i kommunen 66 personal deltog under året i projektet av 100 anställda. Det var lärare från förskoleklass till ämneslärare i år 9, elevassistenter, resurspedagoger, specialpedagoger, skolsköterskor, kurator och psykolog. Som krav för att delta i projektet var att man var beredd att prova nya verktyg inom sitt ordinarie arbete, vilken roll man än hade i kommunen. Detta blev Barn- och Utbildnings viktigaste gemensamma utvecklingsarbete under läsåret 10/11.

Tid

Projektet planerades vårterminen-10 och genomfördes läsåret 10/11.

Vi träffade hela gruppen 1 gång/månad då vi planerade, gav föreläsningar, lärsamtal i grupper och parvis samt uppgifter mellan träffarna. Vi erbjöd dessutom 5 hela dagar med föreläsningar och lärsamtal med Petri Partanen. Mellan dessa träffar provade personalen nya arbetssätt och nya vägar tillsammans med eleverna.

Hela elevhälsan fick en heldagsutbildning i början av projektet och rektorsgruppen fick en halv dags reflektion tillsammans med Petri Partanen vad projektet inneburit samt hur vi kan gå vidare.

Roller och vad har aktörer gjort

Styrgruppen planerade ramar för projektet.

Delar av styrgruppen planerade insatserna tillsammans med Petri Partanen.

Petri Partanen höll föreläsningar, gav uppgifter och reflekterade tillsammans med alla olika målgrupper i projektet.

En specialpedagog dokumenterade arbetet med filmkamera.

Resurschef och utvecklingschef höll i processerna tillsammans med pedagogerna samt var kontaktlänk till Barn- och Utbildnings ledningsgrupp. De vidareutvecklade arbetet efter föreläsningsdagarna i månadsträffarna med ytterligare föreläsningar, reflektionsprotokoll användes, samlades in och bearbetades och uppgifter gavs till deltagarna mellan träffarna. Resurschefen tog ansvar för dokumentation under året.

Pedagogerna fick ansvar att utveckla klassrumsarbetet. På två skolenheter har de haft projektet som sitt kvalitetsarbete under året vilket har inneburit att detta varit deras individuella utvecklingsområde samt enhetens utvecklingsområde. Lärdomar har redovisats i skolans kvalitetsredovisning. De har använt sina konferenser på enheten och sitt vardagsarbete i klassrummen för att hitta sätt att arbeta så inkludering gynnas.

Elevhälsan genomförde en heldag runt elevhälsans uppdrag tillsammans med Petri Partanen. Syftet med denna dag var att tydliggöra elevhälsan uppdrag, roll och arbetssätt i arbetet med barn i svårigheter.

En grupp resurspedagoger och specialpedagoger genomförde en utbildning i låg-affektivt bemötande. Dessa pedagoger hade uttryckt en stor oro för arbetet med utåtagerande barn som de arbetade med. Efter denna utbildning genomfördes en arbetsplan på en av skolenheterna där dessa elever finns.

Elevhälsa, resurspedagoger och elevassistenter fick ansvar att utveckla stödet för individer, utveckla åtgärder för elever med psykosocial oro. Ett coachande förhållningssätt för elever, andra lärare, föräldrar har varit grunden. De har haft en eller flera elever som de varit elevcoach för och som de provat insatser tillsammans med samt utvecklat handledande stöd till lärare.

Ledningsgruppen har funderat över ledning och organisation, hur detta stöd kan bli en naturlig åtgärd i arbetet med särskilt stöd och likabehandlingsarbetet.

Samordning med ordinarie verksamhet

Elevcoacherna utsågs till elever som var anmälda till rektor och var i behov av särskild handledning. Vi såg att en del behövde olika slags handledning. Det kunde bero på vad problemen handlade om. Det fanns elever som uppmärksammades pga att de inte klarade undervisning samt elever som uppmärksammades i mobbingärenden osv.

Den handledning de fick kunde gälla olika saker. En del kring sin närvaro i skolan, en del kring skolarbetet, en del kring relationer till kamrater eller vuxna. I vissa ärenden krävdes särskild handledning till de pedagoger som eleven mötte för att ett bra möte skulle uppstå när de deltog i lektionerna så att ett lärande skulle ske. I andra ärenden krävdes ett nära samarbete med hemmet för att en god utveckling skulle ske.

Har vi följt projektplanen?

Från början tänkte vi att det mest handlade om att hitta ett arbetssätt för elever med psykosocial oro och utåtagerande beteende.

Men vi insåg snart att vi ville ge både ett brett perspektiv i enbart skola till ledningsgrupp, pedagoger samt utveckla arbetet med särskilt stöd bland resurspedagoger och elevhälsa och detta har vi gjort.

Vad kunde vi gjort annorlunda?

Vi hade önskat att alla pedagoger deltog både i förskola och skola. Att så inte skedde berodde på att det fanns andra behov ute i verksamheterna som krävde tid. För att delta i detta arbete krävdes all kompetensutvecklingstid som pedagogerna har. En del prioriterade annan kompetensutveckling. För personalen i förskolan fanns inte tid att delta. Vi kunde ha planerat projektet så att det hade passat dem bättre. För en del pedagoger på högstadiet fanns ett motstånd mot projektet till en början då de har svårt att se sin del i uppdraget kring elever som

behöver psykosocialt stöd. Detta anses vara ett uppdrag för resursenheten med elevhälsa och stödpersonal. Vi kunde ha arbetat mer med deras motivation.

Vi bjöd in Individ- och familjeomsorgen till vår första heldag och det finns ett etablerat samarbete i enskilda ärenden men vi kunde ha skapat en större delaktighet i projektet tillsammans med dem.

Vad är klokt att sprida vidare till andra?

Skall man göra breda åtgärder för att förebygga ohälsa hos barn och unga så är skolan en av de viktigaste arenorna man kan påverka.

Det är avgörande vilken förväntan och förhållningssätt pedagogerna har som möter barnen. Det är de vuxna som bär ansvar för hur det mötet blir och hur de kan bekräfta barnet och dess behov. Detta är ett viktigt uppdrag att arbeta med i skolan som har både ett kunskapsuppdrag och ett värdegrundsuppdrag. Som stöd för detta finns kapitel 1 i Läroplan för grundskolan-11 men det krävs ett målmedvetet arbete från ledningsgrupp till pedagoger för att förändring skall ske.

Att vidarutveckla det särskilda stödet är en annan aspekt som är betydelsefullt. Vi löser inga problem genom att kasta ut bråkstakarna från skolan. Det gäller att fundera över vad frågeställningen och problemet är för eleven och åtgärda rätt saker. Det kan vara tex. relationen skola-hem, kunskapsvårigheter, relationer till vuxna men även hur de vuxna runt eleven ser och bekräftar eleven. Det behövs alltså inte bara stöd till eleven utan även till pedagogerna. Elevhälsan har en viktig roll att handleda och stödja pedagogerna.

Hur skall vi gå vidare efter projektets slut? Se slutordet.

Effekter

Effekter av projektet är främst kunskaper för arbetet i klassrummet med alla elever och kunskaper för arbetet med särskilt stöd till elever med psykosocial oro. Det har lett till nytänkande och nytt lärande som gett omedelbara effekter för många elever samt särskilt goda effekter för vissa elever.

Vi kommer nu att redovisa dels de effekter som vi fått genom nya kunskaper och teorier för alla elever samt effekter som vi sett hos enskilda elever;

Grunden för vårt arbete och vår stora lärdom är att allt handlar om relationer och kunskaper i ett lärande samspel, ett sociokulturellt förhållningssätt. *Vi lär tillsammans med andra.*

Vi ser att skolmiljön och de vuxnas förhållningssätt spelar en avgörande roll för elevernas möjlighet att lyckas. Detta påverkar val av insatser runt elever som anmäls till rektor och elevhälsa.

Första deeffekten – begrepp i arbetet med elever

Vi har arbetat med att utveckla ett annat förhållningssätt i klassrummet. Nu tänker vi mer att det är ett förhållningssätt som gynnar alla barn i klassen. I projektet har en hel del teorier och

begrepp utforskats och provats i vardagen med eleverna. Vi vill här lyfta fram några fundamentala begrepp som inneburit förändring i arbetet med eleverna. I vår utvärdering med deltagarna har följande framkommit;

Att vi lär bra tillsammans med andra - ”Lärpar är ett exempel på arbetssätt. Att systematiskt arbeta med elever i par tränar elevernas ömsesidighet, de får träna på att lyssna och återberätta för varandra. Men det är samtidigt en utmaning att gruppera dem så att samspel sker. Elever som samspelar när de lär sig medierar, dvs, tänker tillsammans om uppgiften vilket utvecklar deras tänkande och förståelse. (Partanen s.56 2007) Lärpar bidrar till ett bättre och lugnare klassrumsklimat och bättre sammanhållning i klassen. Kan vara ett sätt att bryta en mentalitet mellan barnen som bygger på hierarkier ”kung/drottning”. Lärpar är bra för oss lärare då vi får mer tid att handleda och stötta eleverna i deras lärande.”

Att utveckla elevernas eget tänkande är en viktig del i arbetet/Mediering – ”Jag har ändrat mitt sätt att ta upp saker med eleverna. Jag kommer inte längre med svar och råd utan försöker få eleverna att tänka och finna svaren själva. (Partanen s.65 2007) Jag försöker använda det vägledande samtalet. Detta ger bättre effekt när tankarna kommer från dem själva. Har då hittat bryggor från elevernas egna erfarenheter till lärandet i skolan (Partanen s.80 2007) in till eleverna som lättare vågar prata sedan. Har fått ett nytt sätt att se på eleverna.

Att hitta varje elevs proximala utvecklingszon - ”Det gäller att få eleven att våga. Jag försöker skapa mycket trygghet tillsammans med eleven och mediera runt uppgiften, bekräfta varje framsteg i tänkande. Ibland kan det vara en hjälp med att använda bilder eller rita bilder på en whiteboard. Eleven kan rita bilder om det vi pratar om. Det skall då vara på gränsen att eleven klarar det, alltså elevens närmsta utvecklingsområde. (Partanen s.51 2007) För elever med lågt självförtroende i sitt lärande kan det ibland underlätta om den yttre miljön inte påminner för mycket om skola, då kan elevens egna tankar och önskemål lättare komma fram. Efter ett tag kan eleven utföra en del av uppgifterna på egen hand och sakta slussas tillbaka in i klassrummet. (Partanen 2.114 2007)”

Att hitta en brygga in till elevens motivation och förståelse – ”För elever med stora samspelevårigheter är den stora utmaningen att hitta bryggor in till elevens motivation. Det är även svårt att få till fungerande samspel i kunskapsinläringen. Det viktiga nu är att jag tänker i dessa begrepp och hur jag kan utveckla arbetet. Att lyssna på elevens egna tankar är magiskt.” Då får man inte ha för bråttom utan bara vara nyfiken. (Partanen s.83 2007) Annars kan det lätt bli att man själv som lärare bestämmer vad som skall göras och hamnar i kravfällan.

Att utveckla lärande relationer och inte fastna i kampfällor – ”Allting börjar med relationer. Eleven måste välja att lära sig och då är det viktigt hur vi är mot varandra. Det är viktigt med vad vi pedagoger ger för signaler i alla situationer. Skapa bra relation med eleverna och klassen. (Partanen s.100 2007) Man kommer inte så långt med bara disciplin som med samtal och goda relationer. För att undvika kampfällor måste man vara lyhörd för eleven och se när oron kommer. Då måste man ta ett steg tillbaka.”

Andra deleffekten – elevcoach

En annan effekt som utvecklats är begreppet elevcoach.

Det är en vuxen med olika professioner, tex. Specialpedagog, kurator, skolsköterska, elevassistent eller resurspedagog som ger olika stöd utifrån vad problemområdet är. Det är en åtgärd för elever som har behov av utökat stöd i sin skolvardag för att kunna utveckla kunskaper, värden och främja elevers utveckling och livslånga lärande.

Uppdrag kommer genom anmälan särskilt stöd eller anmälan i likabehandlingsplan till rektor. Kan bero på svårigheter att nå kunskapskraven eller har andra svårigheter såsom exempelvis; pedagogiska – koncentration, motivation, sociala - kamratproblem, samspel vuxna , frånvaro och/eller psykiska - depression, ätstörningar, funktionshinder. Dessa elever träffar sin coach så ofta som behov finns och uppdraget definieras i ett åtgärdsprogram tillsammans med vårdnadshavare.

Så här har det gått för några av våra elever som fått stöd av elevcoach samt för de två elever som motiverades oss till att arbeta med projektet;

Pojke år 7 med starkt utagerande beteende orsakade mycket oro. Denna elev slutade år 9 vårterminen-11 med godkända betyg i samtliga ämnen och går nu på gymnasiet med en framtidsvision. Han hade en aktiv elevcoach som gav individuellt stöd både i lärande, relationer och kontakt skola-hem under år 8 och 9. Under år 9 slussades han successivt tillbaka till klass och stödet blev mer av handledande karaktär till lärarna så att han fick möjlighet att lyckas i klassrummet. Vårdnadshavare kom efter skolavslutningen och tackade särskilt för all den goda hjälp som eleven fått av skolan så att han nu har tilltro till sin förmåga och har fortsatt motivation till skolarbete.

Pojke år 7 med normbrytande beteende och depressiva tankar som efter ett flertal olika insatser gick ett år på skolveckohem i annan kommun. Denna elev finns kvar på skolan i år 9 med stöd av två elevcoacher som gett stöd i både lärande, relationer, kontakt skola-hem samt stöd från individ- och familjeomsorg. Han har en fungerande skolgång men med anpassad studiegång, praktik vissa dagar, undervisning i vissa ämnen och har nu fått betyg i vissa ämnen. Elevens tilltro till sin förmåga har ökat, han visar tillit till vuxenvärlden, det normbrytande beteendet har försvunnit, han börjar bli studiemotiverad, mår bra och har ett realistisk självbild och börjar blicka framåt.

Pojke år 7 med mycket låg självkänsla och hög grad av osjälvständig. Han hade haft elevassistent under en lång tid av sin skolgång pga sjukdom. Efter ett aktivt arbete med elevcoach under förra läsåret tillsammans med elevassistenten har han nu en skolgång utan elevassistent. Han har fått ökad tilltro till sin förmåga och når målen i kunskapskraven.

En elev år 9 med stor frånvaro och dålig motivation till skolarbetet. Efter intensivt arbete med elevcoach och stöd till lärarna gick eleven ut år 9 med godkända betyg och går nu på gymnasiet. Han behövde mycket stöd för att förändra sitt sätt att tänka och våga ta egna beslut.

Flicka år 8 med stor psykosocial oro och ätstörningar. Flickan kom flyttande till kommunen och hade inte gått i skolan på ett år pga. sin ärstörning och oro. Eleven fick en elevcoach som inledde ett nära samarbete med hemmet och lärarna i arbetslaget. Idag går

flickan i skolan och deltar i klassarbetet. Hon har fortfarande anpassade luncher samt några lektioner i veckan i enskilt stöd i ämnen och för att samtala runt skolsituationer.

Pojke år 6 med autism och utåtagerande beteende. Denna elev orsakade stor oro på sin enhet då utbrott kom plötsligt och både saker, lärare och andra barn kunde bli utsatta för våld och kränkningar. En grupp åkte på utbildning i lågaffektivt bemötande. Gruppen bestod av resurspedagoger, specialpedagog och enhetschef som arbetade med denna grupp elever. Pojken går nu i år 7 och utbrotten har minskat radikalt. Personalen har blivit bra på att läsa eleven och hans behov. Det finns en trygghet bland personalen om vad som gäller och hur vi hanterar en elev med stor oro. En arbetsplan är framtagen för enheten.

Tredje deeffekten – elevens egna tankar och förståelse

För elevhälsan har detta varit viktig del av deras utveckling, hur de kan skapa större delaktig och nyfikenhet för elevernas egen förståelse och tankar i deras kartläggningar (Partanen 2007). När lärare i skolan anmäler svårigheter till rektor så får ibland elevhälsa ett uppdrag att kartlägga vad det handlar om. Ofta har det handlat om att använda standardiserade testmetoder eller genomföra åtgärder.

I projektet har elevhälsan funnit att eleven själv ofta sitter inne med lösningarna på problemet. De vet ofta vad det är som inte fungerar och varför det inte fungerar. *”Elevens egna tankar är magi.”* Både pedagoger och vårdnadshavare kan lättare samarbeta om elevens tankar tas tillvara, vi försöker förstå deras perspektiv och ta vara på den motivation som finns där. (s Skolverket, Att arbeta med särskilt stöd s. 18 2001)

En annan effekt i deras kartläggningar har även varit att när man hittar ett problemområde i kartläggningen så försöker man se vad eleven kan klara med visst vuxenstöd. På detta sätt kartlägger man elevens proximala utvecklingszon, dvs. närmsta utvecklingsområde (Partanen s.51 2007)

Hur går vi vidare

Detta arbete fortgår i kommunen och kommer att ge effekt även på lång sikt.

Vi har fått ett förändrat synsätt på barns lärande och relationer som väl stämmer överens med den kunskaps- och värdegrundsyn som finns i Lgr-11. Arbetet med elevcoacher är nu ett permanent sätt att ge stöd till enskilda elever i både lärande och relationer som en del av särskilda stödet och likabehandlingsarbetet. (Skolverket, Kraften av samverkan s.106 2009)

Att inkludera barn med psykosocial oro och hitta lösningar på hemmaplan har ett gott stöd hos politiker, tjänstemän, ledningsgrupp och personal. Det finns ett övergripande uppdrag politiskt att arbeta med att elever utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar och att samverkan sker med skola och individ- och familjeomsorg. Vi behöver därför se över styrningen i kommunen så att vi på ett bra sätt kan sluta upp kring barn och familjer som behöver stöd. Vi har även en strävan efter att alla barn i Hjo skall få stöd för sin utveckling så långt det är möjligt på hemmaplan. Därför arbetar vi sedan några år tillbaka med nätverksmöten. Det samspel som sker i relationer till viktiga andra i en människas liv är bärande teorier i systemteorin som ligger till grund för vårt arbete med nätverksmöten. (Forsberg/Wallmark s.28 2008) Detta arbete ligger till grund för att vi tillsammans med individ- och familjeomsorgen skall kunna ge ett gott stöd till eleverna.

Vi upplever att projektet tillsammans med Petri Partanen gav en ordentlig gemensam kunskapsbas för personalen i skolan. Vi var motiverade då vi såg vilka utvecklingsområden som fanns sedan tidigare i kommunen. Nu arbetar vi vidare och inser att nya problemområden kommer att uppstå. Som lärande organisation använder vi de verktyg vi har och söker nya när gamla verktyg behöver bytas ut.

Vi instämmer med den fånge på kriminalvårdsanstalten som sa ”Kasta inte ut de bråkiga barnen ur skolan!” Idag har vi bättre verktyg för detta arbete och insikter finns att förebyggande arbete kan bli framgångsrikt men då krävs tid och ihärdighet. Vi började arbetet med barn i riskzon för 8 år sedan i kommunen vilket lett till olika insatser. Detta projekt är en del i detta arbete och vi har nu även utvecklat kunskap hos pedagogerna som möter barnen varje dag i skolan och finjusterat stödet så att vi kan fånga upp och stödja elever tidigt.

Litteratur

Partanen, Petri *Från Vygotskij till lärande samtal*. Bonniers 2007

Forsberg, Gunnar Wallmark, Johan *Nätverksboken – om mötets möjligheter* Liber 2008

Henriksson, Carina *Klassrumsflyktingar, pedagogiska situationer och relationer i Klassrummet* Studentlitteratur 2009

Gislason, Björn Löwenborg, Lars *Skolan kan förebygga* Folkhälsoinstitutet 2008

Skolverket *Att arbeta med särskilt stöd, några perspektiv* 2001 Best.nr 01:689

Skolverket *Kraften av samverkan* 2009 Best.nr 09:1110

Bilagor

- 1. Dokument – Elevcoach**
- 2. Film**

Dokument – Elevcoach

Elevcoach Kunskaper och värden

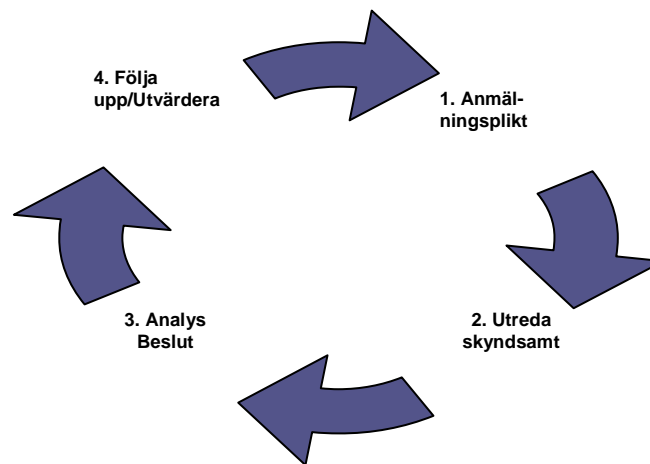
Vem behöver en coach?

En elev som har behov av utökat stöd i sin skolvardag för att kunna utveckla kunskaper, värden och främja elevers utveckling och livslånga lärande.

Kan bero på svårigheter att nå kunskapskraven eller har andra svårigheter såsom exempelvis;

- pedagogiska – koncentration, motivation
- sociala - kamratproblem, samspel vuxna , frånvaro
- psykiska - depression, ätstörningar, funktionshinder

Hur ser processen ut?

Se nästa sida

Vad är och gör en elevcoach?

En elevcoach i lärande och relationer kan

1. Strukturera elevens skolvardag, ex. schema, längd arbetspass, material, var behövs extra stöd
2. Stödja elevens lärande genom medierande samtal
3. Individuella coachande samtal med elev utifrån beteendeanalys för att lära sig hantera relationer i sin skolvardag
4. kontakt skola-hem i ett utvecklande samspel
5. Handleda och stödja personal runt elev

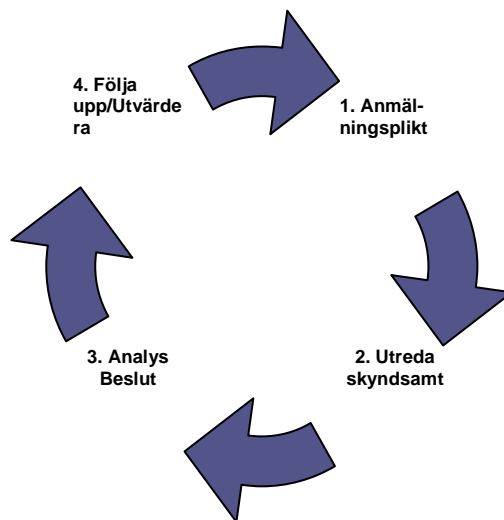
Vad kan en elevcoach?

Olika elevcoacher kan olika saker utifrån ovanstående uppdrag. Uppdraget skall vara klart definierat i åtgärdsprogram, vilken typ av uppdrag, vem som följer upp och när uppdraget skall vara slutfört.

Vem ger och tar uppdrag?

Först och främst skall rektor se över om behovet kan tillgodoses inom det egna arbetslaget eller den egna enheten. Om detta inte går kontaktar Rektor Resurschef som ser över möjligheterna inom resursenheten vem som är mest lämpad och har möjlighet att ta uppdraget.

Hur ser processen ut?

- 1. Anmälningssplikt till rektor** Anmälan av svårigheter till rektor kan anmälas av personal, elev, vårdnadshavare. Vid kränkningar skall detta anmälas på digitalt verktyg av personal.
- 2. Utreda skyndsamt** Rektor beslutar någon lämplig utreder behov som finns nära eleven
- 3. Analys Beslut** Rektor analyserar behovet tillsammans med den som gjort utredning samt vid behov elevhälsa.
Beslut fattas om särskilt stöd skriftligt av rektor eller ej behov särskilt stöd
– åtgärdsprogram upprättas av klf. (elevcoach finns med som åtgärd)
- 4. Följa upp/Utvärdera** I åtgärdsprogrammet står hur arbetet skall följas upp och när åtgärden skall vara slutförd och utvärderas. Vem som följer upp och utvärderar beror på ärendets grad av komplexitet. Vid stora behov finns rektor med i uppföljning och utvärdering

Skollagen 2010:800

